

Ruumikasutuse etnilised erinevused pühade ajal

Veronika Mooses

Siiri Silm

Rein Ahas

Planeerimiskonverents 2016

Sissejuhatus

- Inimeste ruumikasutus on rutiinne
  - Liikumine kodu-töö tegevuskohtade vahel (Gonzalez et al 2008)
- Rutiinis leidub nn häireid või erilisi päevi
  - pühad, massiüritused, loodus- või sotsiaalsed katastroofid jm

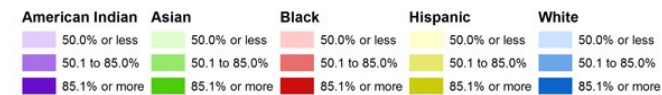
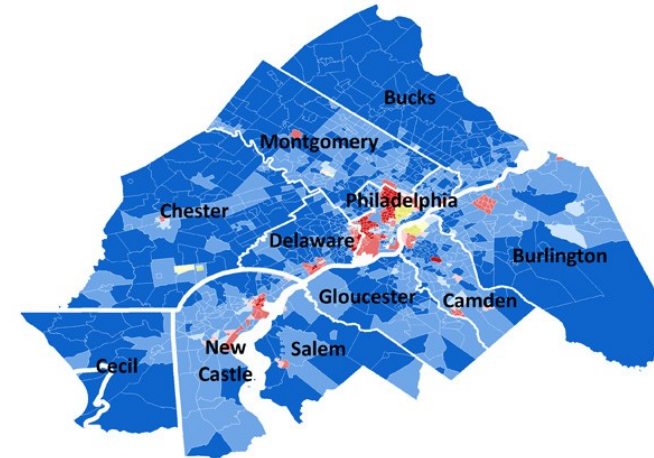
Etniline segregatsioon

- Etniline segregatsioon

- protsess, mille käigus etnilised grupid ruumis eralduvad (Massey et al 2009).

- Parema mõistmise nimel on oluline etnilist segregatsiooni mõõta erinevates dimensioonides (Massey & Denton 1988), ruumides (Wong & Shaw 2011) ja ajas (Silm & Ahas 2014).

- Pühad on aeg, mil inimeste tegevustes ja ruumikasutuses võib esineda etnilisi erinevusi (nt Dixon & Durrheim 2013).

Pühad ja etnilisuse teooria (*ethnicity theory*)

- Pühadeaegsed tegevused on olulised kultuuriliste eripärade säilitamisel (Fischer & Arnould 1990), identiteedi demonstreerimisel
  - pühad kui rahvustunde, rahvusliku mälu ja identiteedi tugevdajad (Fox 2006, Zhu 2012)
  - pühade arv, traditsioonid ja tähistamise sagedus vastab sotsiaalse süsteemi ideoloogiale (Frolova 2012).
  - pühadel on oluline roll diasporaa liikmete ja päritoluriigi sidemete säilimises (Scully 2012)
- Pühad ja etnilised erinevused
  - Dixon & Durrheim 2013: mikro-skaala segregatsioon jõuludel
  - Fox 2006 : ungari tudengid vältisid rumeenia pühade tähistamist

Uurimisküsimus

- Eesmärk: kuidas erineb eesti ja vene keelt kõnelevate inimeste ruumikasutus pühade ajal.
- Uurimisküsimused:
  - Kas pühadeaegne inimeste asukoht on etniliste gruppide lõikes erinev?
  - Kuidas mõjutavad pühad etniliste gruppide ruumilist jagunemist?
  - Kas sihtkoha etniline koosseis mõjutab pühadeaegseid tegevuskohti?

Andmed, valim ja meetodid

Andmed ja valim

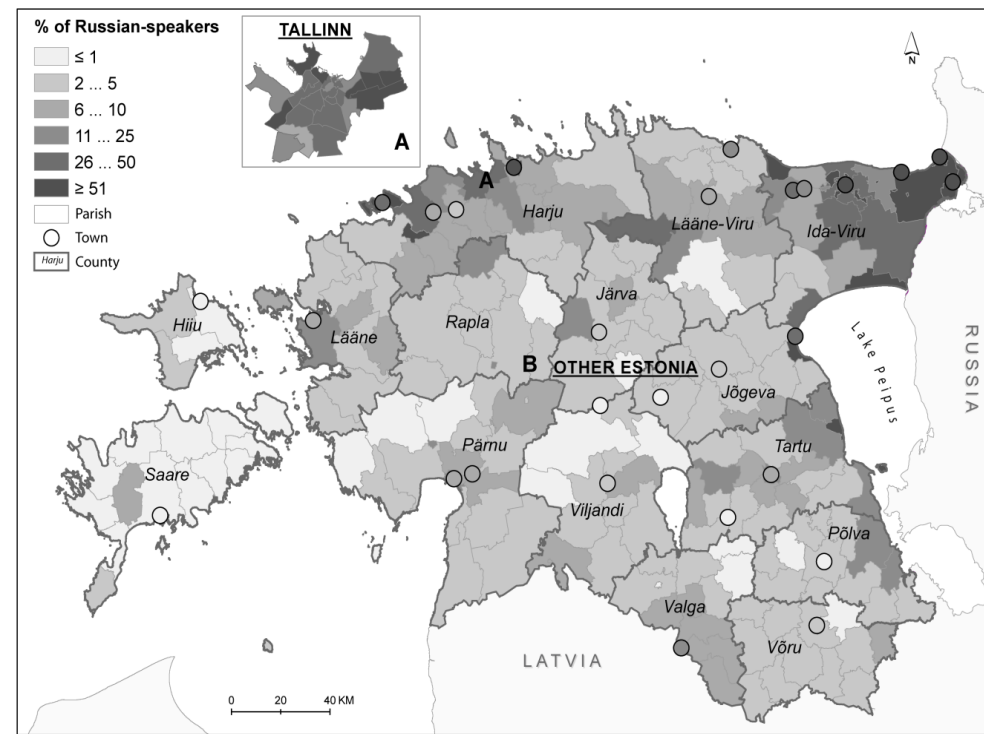
- Passiivne mobiilpositsioneerimise andmestik
- 12500 juhuslikult valitud Tallinna elanikku
  - 6250 eestlast
  - 6250 vene keele kõnelejat
- Ajavahemik: 2007-2010
- Elu- ja töökohas tehtud kõnetoimingud eemaldati.

Andmed ja valim

- 2 piirkonda:
  - Tallinn väljaspool elu- ja töökohta
  - Eesti väljaspool Tallinna (vallad)
- Pühade kategooriad:

Eesti riigipühad	Vene riigipühad	Eesti muu	Vene muu	Rahvusvahelised pühad
Eesti Iseseisvuspäev 24.02	Uue aasta püha 2-5.01	Emadepäev	Maslenitsa	Uus aasta 01.01
Jaanipäev 24.06	Võidupüha 09.05	Vastlapäev	Õigeusu lihavõtted	Naistepäev 08.03

Sõltuvad muutujad

- Inimeste asukoht
  - Eestlaste ja venekeelsete inimeste arv Tallinnas ja Eestis
- Keelerühmade ruumiline jaotus
  - erinevuse indeks Tallinnas ja Eestis

$$\frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{r_i}{R} - \frac{e_i}{E} \right|$$

- Sihtkoha etnilise koosseisu mõju
  - Spearman ρ : korrelatsioon mobiilpositsioneerimise andmetel igat piirkonda külastanud venekeelsete inimeste osatähtsuse ja vastava piirkonna elanike rahvaloenduse (2000) andmete venekeelsete inimeste osatähtsuse vahel

Meetodid

- Sõltumatud muutujad:
  - püha tunnus (kas on püha, püha liik)
  - nädalavahetus
  - aastaaeg
- Üldised lineaarsed mudelid (GLM), üledispersiooni Poissoni regressioonanalüüs (Coxe et al 2009, Huang & Cornell 2012)
- Objektiks mudelites on üks päev.

Tulemused

Inimeste arv

- Pühade ajal on Tallinnas vähem ja Eestis rohkem inimesi kui tavapäevadel
  - Tallinnast lahkub rohkem eestlasi kui venekeelseid inimesi
  - olulised erinevused (*) esinesid eesti riigi- ja rahvusvahelistel pühadel

	<i>Number of EST</i>		<i>Number of RUS</i>	
	<u>Tallinn</u>	<u>Estonia</u>	<u>Tallinn</u>	<u>Estonia</u>
<i>EST public</i>	39% * ↓	177% * ↑	24% * ↓	139% * ↑
<i>International</i>	12% * ↓	21% * ↑	5% ↓	2% ↓

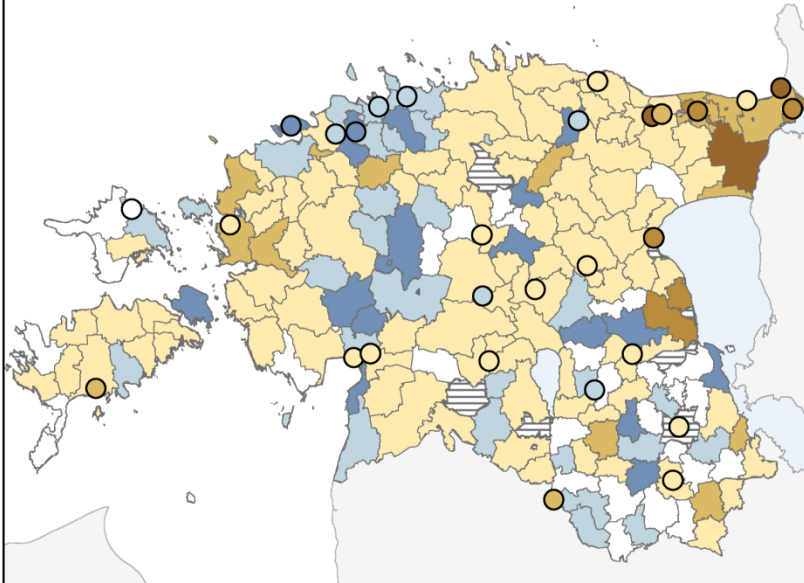
Keelegruppide jagunemine ruumis

- Segregatsioon tõuseb pühade ajal; Tallinnas on tase madal, Eestis aga mõõdukas.

Average ID index		
	<u>Tallinn</u>	<u>Estonia</u>
Normal day	0.205	0.373
<i><u>Significant holidays</u></i>		
EST public	0.227* ↑	0.475* ↑
International	0.224* ↑	0.439* ↑
RUS public	0.213	0.400* ↑

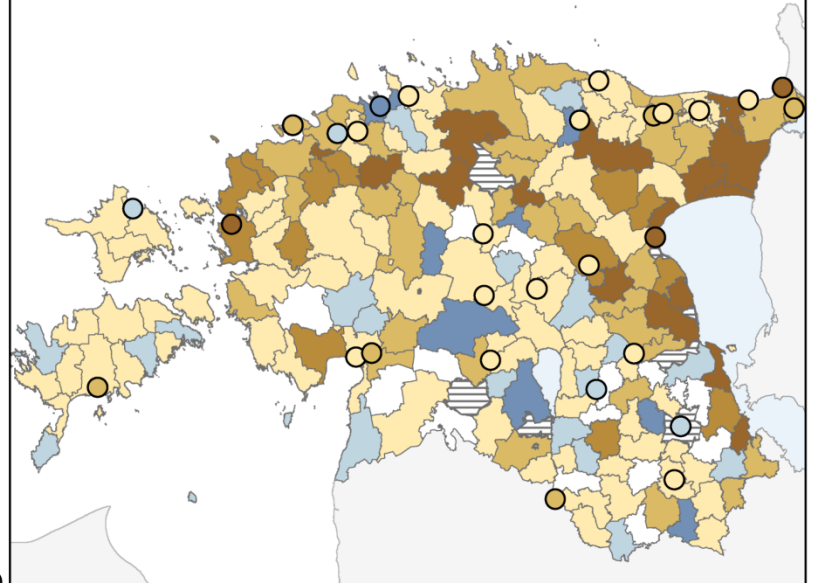
RUS - Christmas

A

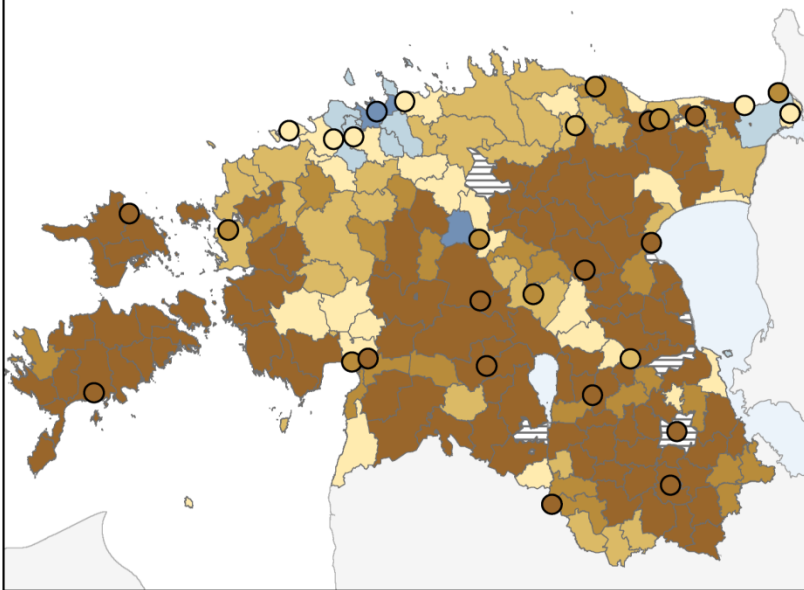
RUS - Midsummer

C

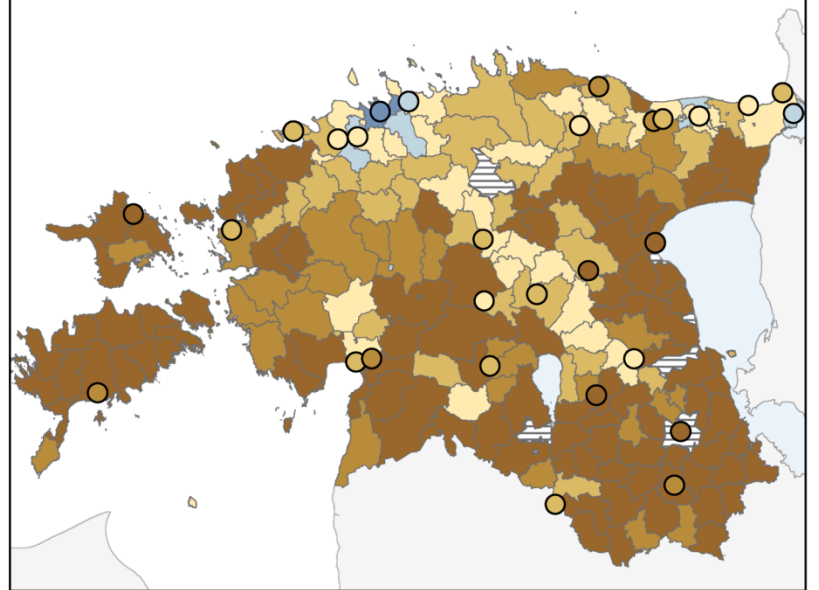
EST - Christmas

B

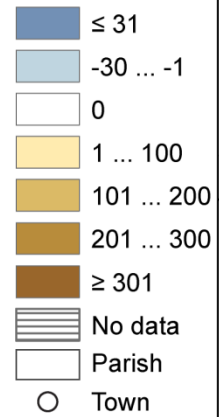

EST - Midsummer

D

**Average
change %**

0 25 50 KM

Sihtkoha etnilise koosseisu mõju

- Tallinn:

venekeelsed inimesed viibivad pühade ajal ($\rho=0.674$) tavapäevadega ($\rho=0.683$) võrreldes *vähem* nendes ruumilistes üksustes, kus venekeelse elanikkonna osatähtsus on kõrge.

- Eesti:

Pühade ajal ($\rho=0.431$) liiguvad venekeelsed tavapärasest ajast ($\rho=0.404$) *rohkem* kõrge venekeelsete inimeste osatähtsusega omavalitsustesse.

Tulemused kokkuvõtvalt

- Võrreldes tavapärase ajaga on pühade ajal tegevuskohad väljaspool elu- ja töökohta rohkem segregeerunud, eriti väljaspool Tallinna. → *väiksem integreerumise võimalus*
  - EST riigi-, rahvusvahelised, RUS riigipühad
  - Eestlased pigem lahkuvad pühade ajal pealinnast ja nende ruumikasutus on laiem.
  - Kui venekeelsed pealinnast lahkuvad, liiguvad nad pigem omakeelsesesse keskkonda.
  - **AGA:** vene riiklike pühade ajal viibivad venekeelsed Tallinnas rohkem väljaspool omakeelseid piirkondi.

Täna tähelepanu eest!

veronika.mooses@ut.ee

Sihtkoha etnilise koosseisu mõju

- Tallinnas on RUS riiklike pühade ajal venekeelseid inimesi *vähem* omakeelsetes piirkondades.
- Eestis on EST riigi- ja rahvusvaheliste pühade ajal *rohkem* venekeelseid suure venelaste osatähtsusega omavalitsustes.

Average Spearman ρ		
	<u>Tallinn</u>	<u>Estonia</u>
Normal day	0.683	0.404
<i><u>Significant holidays</u></i>		
EST public	0.676	0.503* ↑
RUS public	0.659* ↓	0.402
International	0.677	0.445* ↑